

UPPSALA
UNIVERSITET

Juridiska fakultetsnämnden

Box 256
SE-751 05 Uppsala

REMISSYTTRANDE

1 (3)

2015-03-23

JURFAK 2015/8

Justitiedepartementet

Remissvar avseende Justitiedepartementets promemoria (utkast till lagrådsremiss) Modernisering av lagen om ekonomiska föreningar, (Ju2010/9441/L1)

Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet ("fakultetsnämnden") har anmodats svara på rubricerad remiss och får anföra det följande.

Fakultetsnämnden instämmer i regeringens ställningstagande att det finns skäl att modernisera lagen om ekonomiska föreningar. Fakultetsnämnden ställer sig också bakom såväl principerna bakom förslagen som förslagets utformning i allmänhet. Fakultetsnämnden noterar dock att promemorian innehåller flera viktiga förslag som leder till grundläggande förändringar i associationsformen ekonomisk förening och att det mot den bakgrunden hade varit lämpligt att låta ärendet få mer tid för att möjliggöra en mer detaljerad genomgång av förslagen och komplettering med andra förslag till moderniseringar.

Härutöver vill fakultetsnämnden tillföra det följande avseende enskilda förslag i promemorian.

1 kap. 1 a §

Fakultetsnämnden tillstyrker förslaget om att införa medlemskategorin investerande medlemmar.

Fakultetsnämnden menar emellertid att det hade varit möjligt att gå ett steg längre än vad regeringen gör i promemorian och avskaffa kravet på att medlemmarna (i förslaget minst tre medlemmar) skall delta i föreningens verksamhet (kooperativitetsrekvisitet). Kooperativitetsrekvisitet innebär i gällande rätt att om en ekonomisk förening inte bedriver verksamhet där medlemmarna deltar skall föreningen upplösas enligt 11 kap. 4 § lagen om ekonomiska föreningar. Rättsföljden av att kooperativitetsrekvisitet inte uppfylls är drakonisk till sin natur. Såvitt fakultetsnämnden erfarit är kooperativitetsrekvisitet, eller dess rättsföljd, inte heller känd bland alla ekonomiska föreningar, varför fakultetsnämnden har anledning att anta att det finns ekonomiska föreningar som lever under ett reellt och latent upplösningshot. Det finns numera inte något skäl att upprätthålla kooperativitetsrekvisitet.

6 kap. 14 §

Förslaget i promemorian ansluter till 8 kap. 42 § aktiebolagslagen. Förändringen är enligt den allmänmotiveringen en anpassning till de aktiebolagsrättsliga reglerna eftersom de problem som uppkommer vid behörighets- eller befogenhetsöverskridanden i grunden är desamma i aktiebolag och ekonomiska föreningar.

Det kan noteras att den regeln i aktiebolagslagen mot vilken regeln i lagen om ekonomiska föreningar nu anpassas är en implementering av EU:s första bolagsrättsliga direktivs art. 9. Det finns med andra ord i och för sig inget krav på att regeln för ekonomiska föreningar skall anpassas efter den aktiebolagsrättsliga regeln.

Fakultetsnämnden noterar vidare att 8 kap. 42 § aktiebolagslagen är förenad med åtskilliga tillämpningssvårigheter som lagstiftaren inte löst. I sammandrag uppkommer bland annat följande lagtekniska problematik med regeln i 8 kap. 42 § aktiebolagslagen och med förslagen till 6 kap. 14 § lagen om ekonomiska föreningar:

1. I 2 st. gör i första och andra meningen skillnad på de rättshandlande företrädarna *styrelsen, verkställande direktören och särskild firmatecknare* (första meningen) och *styrelsen och verkställande direktören* (andra meningen). Så som motiven till den aktiebolagsrättsliga regeln är utformade ges intrycket att särskild firmatecknare skall läsas in i båda meningarna, men det är oklart vad som gäller.¹

Om en regel av detta slag skall införas i lagen om ekonomiska föreningar föreslår fakultetsnämnden – i likhet med det förslag som Aktiebolagskommittén lämnade² – att styrelse, verkställande direktör och särskild firmatecknare behandlas på samma sätt i såväl första som andra meningen i lagtexten.

2. Andra meningen i förslaget omfattar ”föremålet med föreningens verksamhet eller andra bestämmelser som har meddelats i stadgarna”. I likhet med motsvarande regel i aktiebolagslagen uppkommer då oklarhet om hur syftet med verksamheten skall behandlas.

För en ekonomisk förening följer syftet av 1 kap. 1 § lagen om ekonomiska föreningar, nämligen att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom ekonomisk verksamhet i vilken medlemmarna deltar. Syftet med verksamheten behöver inte – precis som i aktiebolag – anges i stadgarna, men det finns inget som hindrar att syftet anges

¹ Prop. 1993/94:196, s. 127.

² SOU 1992:83, s. 226.

där. Om föreningen utöver det syfte som följer av 1 kap. 1 § lagen om ekonomiska föreningar skall ha ett annat syfte till mindre del behöver det anges i stadgarna. Beroende av om syftet anges i stadgarna eller endast följer av lagen kommer förslaget till lagtext att å olika innebörd. Enligt fakultetsnämndens mening är det mest troliga att syftet och föremålet med verksamheten enligt EU-rätten bör behandlas på samma sätt.³

Fakultetsnämnden anser mot denna bakgrund att syfte och föremål med verksamheten skall behandlas på samma sätt.

Fakultetsnämnden, som i och för sig inte finner skälen för en harmonisering mellan reglerna om rättshandlingar i aktiebolagslagen och lagen om ekonomiska föreningar övertygande mot bakgrund av problematiken med reglernas utformning, föreslår mot denna bakgrund att lydelsen av förslaget till 6 kap. 14 § 2 st. ges utformningen:

”En rättshandling gäller inte heller mot föreningen om styrelsen, den verkställande direktören eller en särskild firmatecknare har överskridit sin befogenhet och föreningen visar att motparten insåg eller borde ha insett befogenhetsöverskridandet. Detta gäller dock inte när styrelsen, den verkställande direktören eller *särskild firmatecknare* har överträtt en föreskrift om *syftet eller* föremålet för bolagets verksamhet eller andra föreskrifter som har meddelats i bolagsordningen eller av ett annat bolagsorgan.”

Förslag till yttrande i detta ärende har upprättats av professor Daniel Stattin. Yttrandet har på delegation avgivits av fakultetens dekanus, professor Mattias Dahlberg.

Mattias Dahlberg

³ Stattin, Daniel, Om bolagsföreträdares befogenhetsöverskridande. En rättsekonomisk, rättsdogmatisk och komparativ studie av 8 kap. 42 § 2 st. 2 men. ABL, Uppsala, 2007, s. 80 ff.